H.M.113.

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND
B
26 MR
1935

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

LITIR CHUIMHNEACHAIN

AN T-SAIGHDEAR GU CHARAID.

AIR FONN,—"*Dochas a' Chreid'ich.*"

An Tobarmhoire tha mi
Nuair sgriobh mo làmh na sreathan so,
Di-luain an deigh Fheill-màrtainn
Chuir cànain air mo bhreathnachadh :
Tha mìle bliadhna slàn ann,
Ochd ciad gu leth an àircamh,
'S a sia o bhliadhn' ar Slàn'fhir,
A reir 's mar dh' fhàgadh brath againn.

A ghaoil a charaid thàlaidh
Thu 'd dheigh cho làidir m' aigne leat,
'S nach amais mi bhi sàmhach
Gun a bhi 'g ràdhtuinn fhacal riut ;
Tha sud a' toirt ceann-fàth dhomh
Na cuimhneachain so chàradh
An uidheam litir Ghaelig
A sios 'san dàn a leanas dhuit.

Tha agam dhuit r'a innsé,
M'an inndrinn mi 'san eachdraidh so,
Gu'n d'fhuair mi litir sgriobht' uait,
'S ann leam bu bhinn a teachdaireachd,
Gu'n d' fhuadaich i mo mhi-ghean,
Nuair chuala mi na bh' innte,
'S dh' ath-nuadhaich i do m' inntinn
Na chuir mi sìos gu beachdail dhuit.

Gu bheil mi fein mar b' àbhaist
Ga m' shàrachadh 's a bhaile so ;
Gidheadh a ta mi 'm shlàinte
'S gu'r dàna dhomh 'bhi talach air
A chuibhrionn a's an tàlant
A dheonaich Dia nan gràs dhomh,
O 'n 's ann an taobh so 'n bhàs
A tha h-uile cràdh ri amas rium.

Cha di-chuimhnich gu bràth mi
'S cha leig mi 'n tràs' guth thairis air,
Do chùram dhiom 's do ghràdh dhomh,
Nuair bha mi 'n àmhghar carraideach ;
Nuair chuir mi mach air Sàtan,
Bu dìlis dhomh 's a bhlàr thu,
Oir bha thu 'measg na h-àireamh
A ghabh mo phàirt 's mi cathachadh.

Bu fhreagarrach ri m' bhreoiteachd
Do chòmhradh rium air amannan,
Bhiodh briathran Righ na glòire
Gu sòluimte g' an aithris leat ;
'S tu dh' innis dhomh 's tu còmhl' rium
Gu robh e 'g ràdh, "Mair beò" rium,
Thug sud dhomh neart gu còmhrag,
'Nuair bha mo threòir a' lagachadh.

Tha cuimhn' a'm mar an ceudna
Gu'r tu bha eudmhor cathrannach,
Ga m' bhrosnachadh gu treun'tas,
Gu treibhdhireach gle fhaicilleach,
'S tu 'g innse dhomh mur géillinn
Gu deonach le m' thoil fein daibh,
Gu 'n cuirinn ruaig air *legion*—
'S le còmhnadh Dhe gu'n sgathainn iad.

'S i Eilidh piuthar do mhàthar
Bu tràthaidh thug an aire dhomh,
Toirt m' aghaidh air an nàmhaid
A ghleidh a'm thràill cho fada mi;
Nuair chonnsaich sinn gun chàirdeas,
'S ann air mo thaobh-sa bha i—
'S i 'taghadh 's a cur lamh rium
Nan arm a b' fhearr a b' aithne dhi.

'S ged bha i fein an tràth sin
Làn cùraim, sgàth a's faiteachais,
An t-eagal nach d' rinn gràs innt'
An caochladh slàinteil, aithreachail:
'S i thug an dearbhadh àraidh
'Na buntainneas ri m'chàs-sa,
Gu'm b' aithne dh' i mo chàradh
'S i 'sìor chur phlàsd ri m' acaidean.

D'a leanabh mar bhiodh màthair,
Bha Eoghan bàn ga m' atamachd;
Na 'm b' urrainn e 's e b' aill leis
Do ghnàth bhi cumail taice rium;
Bu toigh leis a bhi lamh rium
'S gach aodhabull bu ghàbhaidh—
'S e ghiulaineadh le m' fhàillinn,
Nuair chiùradh càch gun athadh mi.

Ged bha mi 'n toiseach m' òige,
'Ruith deònach anns an amaideachd,
Bha 'shuil am dheigh an còmhnuidh,
'S b' e nòs a bhi 'toirt rabhaidh dhomh;
Bu tric bhiodh e gu brònach
Air freiceadan na ònrachd,
'S e 'glaodhach gu'n robh dòruinn
'Tigh'nn air mo thòir an rathad sin.

Bu toileach teachd am chòmhnadh
Catriona chòir Ni'c Eacharna,
Bha cridhe laist' le sòlas
'S a deoir a' sileadh frasachail;
Nuair chual i gu 'n do thòisich
An tuasaid bha i deonach
Gu'm biodh i buadhmhor dhomh-sa,
'S gu'r h-ann an glòir a stadadh i.

Nuair bha mi eutrom, gòrach,
Gu misgeach, ceòlmhor, fanaideach;
'S iad comhairlean na còrach
Gu stòlda bhiodh i 'tabhairt dhomh,
Nuair chuimhnich mi faidheoidh air
A h-achmhasain neo-ghòthail,
Bha h-eisimpleir 's a còmhradh
A' toirt dhomh fòghlum macanta.

Nuair bha mi'n teas na caonnaig
Bu chaomhail Nial Mac Lachainn rium,
Nuair ghearain mi air daoine
Nach saoilinn bhiodh nan grabadh dhomh;
Thuirt esan rium gun saobhadh,
"Ma leanas tu 'm Fear-saoraidh,
'S geur-leanmhuinn ort ni 'n saoghal,
Bi daonnan ann a t' fhaireachadh."

Bu tùrail, steidheil, bàigheil,
A chànain a bh' aig Anna rium,
'G ràdh "Feuch gu'm bi thu làidir
'S a ghràs a rinn thu aideachadh,
'S gu'm bi thu a' d' shaighdear stàthail,
Cho ghleusd' air taobh an t-Slàn'fhir,
'S a bha thu 'n seirbhis Shàtain,
'S na gleidh do thàlann falaichte."

Ged bha mo chàirdean feòlmhor
An geall air sòlas aiseag dhomh,
Cha b' aithne dhoibh mo sheòladh
A reir na dòigh 's am faighinn e ;
A's thuirt iad gu'm bu leoir dhomh
Gu 'n d' theich mi mach á Sòdom,
'S nam fanainn anns a chòmhnard
Gu seachnainn mòran anastachd.

Bha 'n dream nach do chuir cearr mi
Nan càirdean 'an dà rathad dhomh,
'S bha fhios aca gu sàr-mhaith
Gu'r h-ann le spàirn a's allaban,
A gheibhinn dol do 'n àros
Anns am bheil fois air fhàgail,
Do 'n t-sluagh a fhuair 's an fhàsach
An sàrachadh le h-Amelic.

A's uime sin b' e'n dùrachd
Gu'n siubhlain-se gu cabhagach,
A mach á tir mo dhùchais
'S nach d' thoirinn sùil air m' ais oirre,
Iad fein cho treun 's bu dù dhoibh
Ga m' dhion le 'n claidh'ean rùisgte,
Ga m' eiridinn gu mùirneach
'S a gleachd an ùrnuigh maille rium.

Ach bha mi 'n cunnart bàsmhor
A dh'aindeoin chàirdean lag-chuiseach,
Bha chuid bu mhò de 'n ghàbhadh
'S an àr ud dhoibh neo-fhaicsinneach ;
'An diomhaireachd nan àirnean
'S 'an doimhneachd nan ceud-faithean,
Gu cuilbheartach bha 'n *Dragon*
Gun iochd a' sàthadh ghathannan.

Is iomadh dreach a’s dealbh chuir
An ccalgair air gach saighead dhiubh,
Bu lionmhor mìn a’s garbh iad,
’S bha àireamh searbh a’s blasda dhiubh ;
Bha gealtachd agus dalmachd,
Bha teagamh agus dearbhachd,
Bha firinn ’s breug mar chalg orr,
’S bu teinnteach, marbhtach, sgaiteach, iad.

Bha mise beò ga m’ riasladh
’S bu phiantail iad do m’ fhaireachdainn,
Troimh m’ chridhe thilg e fiar iad
Air los mo Thriath a mhaslachadh ;
Ach cha do thuig mi riamh mar
Bha m’ anam na shràid dhian dha,
Gus an do shoillsich grian ’o
Na h-iarmailtean ’s an tall’ aige.

’S e ’n Granndach o Shrath-Spé chuir
An séisdeadh ris a ghearasdan,
’S an d’ thuinich an luchd-réubainn
A spùin, a chréuchd, ’s a theannaich mi ;
’S ann agam a bha ’m feum air
Nuair thàinig e ’s mi ’m eiginn,
’S i ’n trompaid rinn e shéideadh
A chrath o ’n stéidh na callaidean.

Air gualla Chnochd-an-àireamh
Bha’n iomarbhaidh bu chais’ a bh’ann,
’Nuair rinn mo mhisneach m’fhàgail
Leig eadar càch a’s Alasdair,
Bha Belsabub a’s Mamon
Na aghaidh le’n cuid pràbair,
Ri coire ’san t-seann làraich
’S cha’n fhàgadh iad gu’n tabaid e.

Ach cha b'e 'n armachd fheòlmhor
'S an d' chuir e dhòigh g'an sgapadh as,
Ach cumhachd o Iehòbhah
Gu leagail thòrr a's chaistealan,
A' tilgeadh sìos gun sòradh
Gach reusanachadh neonach—
Fein-àrdachadh, 's faoin-dòchas
Bha'n aghaidh còir Emanuel.

'N uair leag e dìdein-bhréige,
'S a b'éiginn do na ceannaircich
A thigh'nn a mach air réidhlein
Bu déurach bha mo staid-sa dheth;
Dh'fhàs cuid diubh ni bu déine
Gu coimhlionadh gach éucoir,
'Toirt dubhlan do na nèamhan,
'S cuid eile 'g éigheach maitheanais.

Ged b' anmhanna dheth féin e
Rinn neart bu treine gaisgeach dheth,
Nuair dh' àrdaich e 'n crann-ceusaidh
'S aon ungte Dhe mar bhrataich air,
Cho luath 's a fhuair mi léursainn
Air suaicheantas nan créuchdan,
Ghrad tharrainn e na dheigh gu
Bhi' n reiseamaid nam Baisteach mi.

Oir fhuair mi òrdugh dìomhair
A thug an Righ le fhacal domh,
Teachd thuige fein d'a rioghachd
'S gu siorruidh nach cuirt' aisde mi;
An sin gu'n tugta fireanntachd,
Aoibhneas agus sìth dhomh,
Le Spiorad Naomh na firinn
A dh'iompaicheadh o' m pheacaidh mi.

Nuair thuig mi suim na tairgse
'S a dhearbh e dhomh gu'n gabhte rium,
Do chleachd mi gu neo-chearbach
Gach àrm a mhol an t-abstol dhomh,
Le claidheamh, sgiath, a's ceanna-bheairt
Gu d' rinn mi casgairt ghailbheach,
Chaidh ifrinnich a mharbhadh,
A chuid nach d' fhalbh car tachdain diubh.

'Nuair thàinig mi do 'n rioghachd
'S ann dìreach thar an amhaichean,
Bha cuid a lean air strì rium
A chaill na cinn mu'n starsainnich ;
'N sin shnàg air sabhd a' milltear
Nuair dh' fhàgadh gann a dhillsean,
'S nuair thàn' mi teann air Iosa
Cha robh na innleachd leantuinn rium.

Am bruthach Ghlaic-na-criche,
'S mi tùrsach dìblidh, ainniseach,
Nuair bha mo chorp a's m' inntinn
Air sgìtheachadh, 's a' fannachadh ;
'S ann thàinig Prionns' nan rìghrean
Am choinneamh 's rinn e sìth rium,
Nuair bheachdaich mi air iomhaigh
Thug e d'a thir le caithream mi.

M' an gann a fhuair mi innte
Bha iomadh ni dhomh aithnichte,
Nach tuig aon neach ach firean
Ged dh' innste dha le aingeal iad,
Thug làithaireachd na Trionaid
Dhomh eòlas runa diomhair,
'S chaidh cosamhlachdan brioghmhor
A mhineachadh gu farsuinn dhomh.

An taobh a stigh d'a crìochan
Tha millseachd agus maisealachd,
Mar chuala mi 's a Bhiobull
Is ann air chinnt a bhlaiseadh leam,
Bha m' anam air a lionadh
Le h-aighear agus ioghnadh,
'S thug glòir an Tighearn Iosa
Làn aoibhneas fior do-labhairt dhomh.

Bha'n Comhfhurt'ear gu gràsmhor
Ga m' shàsachadh le bheannachdan—
A' buileachadh na slàinte
Thug gàirdeachas a'm anam dhomh;
A' cuimhneachadh gach fàbhar
A rinn e rium 's mi 'tàir air;
'S gu sònraichte bu ghnàth leis
Bhi 'nochdadh gràdh an Athar dhomh.

Bu chinnteach pailt mo shòlas
Le òirdhearcas an taisbeanaidh;
Ach thugadh sgolb 'san fheòil dhomh
M'an dìreadh pròis ro fhada leam:
'S cha chubhaidh dhomh bhi bòsdail
Ged bhuadhaich mi 's a' chòmh-stri,
'S e gràs a thug dhomh dòchas
Nach bi mo ghlòir na masladh dhomh.

B' e sud am bior a leòn mi
Air iomadh seòl nach abair mi,
'S a dh'fhàg mi ann am dheòraidh,
Gu brùite, brònach, gearanach;
'S nach b' fhuileachdach luchd m' eòlais,
Thug cuireadh dhomh gu còmhràg
Mu'n d'fhuirich iad ri fheòraich
An d'thiginn beò o m' anshocair.

Bu bheag mo ghaol air stréupaid
Mar itheadh éud a thighe mi,
Nuair chualas reachd ar Dé-ne
Ga mheas mar bhréugan amadain ;
A's mise mar fhear-réubainn
A chionn gu'n d' thug mi géill dha,
'S gu'n d' lean mi ann a chéumaibh
Air aithne féin do'n abhainn e.

Bha cumasg sluaigh na h-àr-fhaich
'S e 'n cràbhadh bh' aig an athraichean,
A thog am fearg gu bàinidh
Nuair chaidh mo ghnà'chadh tarsuinn air,
A's air a chréud tha 'm fàbhar
Na diadhachd tha thaobh nàduir,
Teachd dh' ionnsuidh 'mhic o 'n phàrant'
Le h-uisge 'mhàin a chrathadh air.

S e 'n dream a sgar o chàch dhiubh
Bu dàine dhol am charamh-sa,
Nuair dh' eireadh iad gu 'n àirde
Bu chàpraiteach am bannal iad ;
'S air dhoibh bhi dh' inntinn Chàin
'S ann dhìteadh iad gu bàs mi,
Do bhrigh nach creidinn iad-san
Roimh 'n t-Slàn'ear 's a chuid Abstolan.

Is iomadh gnùis gun nàire
Le suil mi-thlàth gun fhaiteachas
A dh' amhairc gu neo-sgàthach
Air m' aodan bàn a's fallas deth,
A's teanga thioram thàireil
'S am beul air chrith le h-àrdan,
Rinn cathachadh air sràid rium
A dh' fheuch an àich'inn m' aideachadh.

Ach riamh cha robh na 'n dùbhlain
Na dhrùigheadh air mo charachadh,
Do bhrigh gu 'n deachaidh m' ùr-bhreith
'S mi air a ghrunnd a b' fhallaine;
'S bha seisear dhomh nan cùl-taic
Marc, Mata, Eoin, a's Lucas,
Sim' Peadar 's Pòl, a stiùr mi
Gu steidh rinn tùr air carraig dhomh.

Ged fhuair mi lotan déis'neach
O iomadh treubh thug deannal dhomh,
A bheireadh sios do 'n éug mi
Mur biodh an léigh cho fagus dhomh,
Ach theasraigeadh mi 'r éiginn
Gun chiorram ach na leighseas;
'S ni fuil na h-iobairt-réitich
A h-uile béud a ghlanadh dhiom.

Cha bhi mi uile 'cainnt air
Na h-aimreitean roi' 'n deachaidh mi,
Ach 's còir dhomh bhi ro-thaingeil
Nach d' fhuair iad gainntir glaist umam,
Do Chriosd a leig a fanng mi—
'S e 'n t-slighe dhìreach, aimhlea'n,
'S e fòs mo dhion 's mo dhaighneach
'S an rioghachd shaibhir, thaitnich so.

Cha b' fhar-ainm d'a h-ìochdrain
"An Eaglais rioghail, chathachail,"
Nuair gheibh i buaidh gu h-iosal
'S ann dhìreas i do fhlaitheanas;
O! bhràthair, biodhmaid dìleas
Air taobh ar righ 's ar rioghachd,
'S nuair ruigeas sinn beinn Shioin
'S ann chi sinn mar a thachras dhuinn.

NATIONAL LIBRARY SCOTLAND

Ged tha ar baile daighnicht'
Tha ainneart air a chaitheadh oirnn
Le lionmhorachd de naimhdean
Th' air campachadh m'a bhallachan,
'S e 'n dleasnas anns an àm dhuinn
Bhi 'n earalas gach mealltair—
A' cumail gath 's an laimh so,
'S an lamh ud teann a' clachaireachd.

O n' chreid sinn ann an Iosa,
'S a rinneadh sìol na mnatha dhinn,
Tha farmad, fuath, a's mi-run,
Gu buan aig sìol na nathrach dhuinn ;
Ach gheibh sinn buaidh mur strìochd sinn
Air uachdran an t-sluichd ìochdraich,
Trìd cumhachd Dhia na sìochaint
A bhruthas sìos fo'r casan e.

An diugh na tha air m' inntinn
Cha chuir mi sìos ni's faide dhuit,
Gu'n f hios le tuilleadh dìchill
Nach sgrìobhainn litir-naigheachd dhuit ;
Ach sguiridh mi gu tìomail,
Ag ainmeachadh co mi dhuit,
'S mi daonnan t-Eachann dìleas—
A ghaoil ! mo mhìle beannachd leat.

GLASGOW:
PRINTED BY A. SINCLAIR, 62 ARGYLE STREET.

MDCCCLVII.